

Vedlegg 2: 20 satsingsforslag fra WWF til statsbudsjettet for 2021

I dette vedlegget presenterer vi forslag til endringer av prioriteringer innenfor eksisterende arbeidsområder. Den økonomiske virkningen av forslagene er oppsummert i tabellene nedenfor:

Utgiftsforslag	Kapittel og post	Budsjettvirkning i millioner kr	Departement
Stans forsøpling i kommune-Norge	Ny post	50	KLD
Helhetlig plan for restaurering av norsk natur	Ny post	5	KLD
Styrk internasjonalt kunnskapsgrunnlag om naturmangfold	1400, 71	15	KLD
Kartlegg kyst og fjord for en kunnskapsbasert kystsoneforvaltning – Kyst-MAREANO	1410, 22	20	KLD
Styrk arbeidet med økologisk grunnkart	1410, 22	65	KLD
Internasjonalt initiativ for skogvern i nord	1420, 23	2	KLD
Tiltak og skjøtsel i verneområder	1420, 31	20	KLD
Sikre et representativt vern av norsk natur gjennom nye nasjonalparker og ny nasjonalparkplan	1420, 34	7	KLD
Årlig norsk skogvernmilliard	1420, 35 1420, 01	295 5	KLD
Øk støtten til restaurering av myr og annen våtmark	1420, 38	5	KLD
Styrk satsingen på konfliktdempende og forebyggende tiltak mellom beitedyr og rovvilt	1420, 73	50	KLD
Øk bevilgningen til truede arter og naturtyper	1420, 21 og 82	45	KLD
Øk tilskuddene til Enova	1428, 50	500	KLD
Trapp opp klima- og skogsatsingen	1482, 73	370	KLD
Kunnskapsløft for havet	923, 22	30	NFD
Start jordkarbonmåling i Landskogstaksering	1136, 50	15	LMD
Styrk arbeidet mot miljøkriminalitet	440, 01	7	JBD
Sum		1 506	

Inntektsforslag	Kapittel og post	Budsjettvirkning i millioner kr	Departement
Avvikle bevilgningene til geologiske undersøkelser gjennom Oljedirektoratet	1810, 21	-69	OED
Reduser bevilgningene til forskning i petroleumssektoren	1830, 50	-295	OED
Kutt bevilgningene til letevirsomhet gjennom SDØE	5440, 24.3	-2100	OED
Sum		-2 464	

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Stans forsøpling i kommune-Norge, +50 mill. kroner

Ny post til tiltak i kommunene

Marin forsøpling er et stort miljøproblem som dessverre stadig øker i omfang. WWF Verdens naturfond synes det er bra at regjeringen økte den totale satsingen i kampen mot marin forsøpling i statsbudsjettet for 2019. I tillegg til en videre styrking av dette arbeidet bør det også opprettes en ny støtteordning for forebyggende tiltak mot forsøpling på kommunenivå i Norge og en ny satsing på avfallshåndtering i norske havner. Denne støtten må komme som tillegg til andre nasjonale midler for arbeid mot marin forsøpling.

Norge bør styrke arbeidet med forebygging av forsøpling, bedre avfallshåndtering og øke graden av resirkulering. Avfallshåndteringen i Norge skjer på kommunalt nivå og kommunene har forurensningsmyndighet for herreløst avfall. Nullvisjonen for marin forsøpling må gjelde også på kommunalt nivå og det trengs ulike lokale løsninger for at hver enkelt kommune skal nå dette målet. Mange kommuner har imidlertid utfordringer med å stanse forsøplingen og det finnes i dag ingen søkbar ordning for kommunene i tilfeller hvor det kreves ekstra midler. Det er fortsatt store utfordringer med forsøpling i mange norske kommuner. Det bør derfor opprettes en ny ordning for forebygging av forsøpling og bedret avfallshåndtering i norske kommuner. Ordningen bør bistå kommunene i å utøve sitt ansvar for herreløst avfall.

Så mange som 60% av norske havner mangler i dag godkjente avfallsplaner. En økt innsats på forebyggende tiltak bør derfor inkludere en satsing på dette feltet.

WWF foreslår at regjeringen oppretter en ny post under Miljødirektoratet som skal finansiere forebyggende tiltak på kommunalt nivå for å stanse forsøplingen av havet. Denne bør i en startfase bevilges med 50 mill. kroner i 2020, hvorav 40 mill. bør være en søkbar ordning for avfallshåndtering og forebygging i kommunene og 10 mill. som går til en ny satsing på avfallshåndteringen i norske havner.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Helhetlig plan for restaurering av norsk natur, +5 mill. kroner (Ny post)

En omfattende og helhetlig utredning av behovet for å restaurere norsk natur er nødvendig for å stoppe tapet av norsk natur og ta naturforvaltningen opp på et nytt nivå i tråd med [Aichimål 15](#). Dette målet sier at minimum 15 prosent av forringede økosystemer skal være restaurert innen 2020. Stortinget gikk i 2016 inn for, i [innstillingen til handlingsplanen om norsk handlingsplan for](#)

[naturmangfold](#), at arbeidet med restaurering skulle være unnagjort innen 2025. Det haster å få gjennomført en vurdering av behovet for å restaurere norsk natur om selv denne utsatte fristen skal oppnås.

I henhold til biomangfoldkonvensjonen (CBD) har Norge forpliktet seg til en rekke mål for å stoppe tap av naturmangfold. Mål 15 sier følgende:

«Innen 2020 er økosystemene mer robuste, og det biologiske mangfoldets bidrag som karbonlager er forsterket gjennom bevaring og restaurering, inkludert restaurering av minst 15 prosent av forringede økosystemer. Dette bidrar derved til reduksjon av og tilpasning til klimaendringer og bekjempelse av forørkning.»

Det er behov for en handlingsplan for restaurering av norsk natur – både for å stoppe naturtapet og for å oppfylle våre internasjonale forpliktelser. En gjennomgang av tilstanden i ulike økosystemer og en utredning av hvilke tiltak som kan settes i verk for å styrke naturtilstanden i systemene er helt nødvendig. I tillegg må planen inneholde et utkast til aktuelle lokaliteter som kan restaureres. Det er samtidig viktig at dette arbeidet ses i sammenheng med andre prosesser for å sikre natur.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen avsette 5 mill. kroner til en helhetlig plan for restaurering av norsk natur.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Styrk internasjonalt kunnskapsgrunnlag om naturmangfold, +15 mill. kroner

(Kap. 1400, post 71)

[Konvensjonen om biologisk mangfold \(CBD\)](#) skal sikre at naturmangfoldet beskyttes og at biologiske ressurser brukes på en bærekraftig og rettferdig måte. Som et ledd i dette arbeidet ble det i 2010 vedtatt [20 mål \(Aichimålene\)](#) som skulle hindre tap av globalt naturmangfold innen 2020. Det første målet handler om kunnskap; *«Senest innen 2020 er folk oppmerksomme på verdiene av biologisk mangfold og hva de kan gjøre for å bevare mangfoldet og bruke det på en bærekraftig måte.»*

For å ta vare på naturmangfoldet er det avgjørende at man vet hvor det finnes verdifull natur, slik at man kan ta hensyn til dette. Dessverre er det stor forskjell på hvor mye kunnskap som finnes om naturen rundt om i verden. Skal FNs bærekraftsmål og naturmangfoldmålene fra Aichi nås, er det behov for et internasjonalt kunnskapsløft for natur. Norge kan bidra til dette gjennom å øke støtten til relevante internasjonale kunnskapspanel.

[Naturpanelet](#), *Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)*, ble etablert i 2012. Det skal levere oppdatert og sammenfattet kunnskap om den globale tilstanden for naturmangfoldet og økosystemene. Naturpanelet leverte i 2016 sin første fagrapport, som omhandlet pollinatorer.

Naturpanelet er opprettet etter modell fra FNs klimapanel og har 126 medlemsland. Sekretariatet for kapasitetsbygging er lagt til Trondheim. Det er en stor anerkjennelse og vitner om at Norge har kunnskap om naturmangfold og forvaltning av natur, men også en evne til å være i god dialog med land i sør og til å dyktiggjøre andre. Det gir også Norge en sentral og strategisk posisjon i arbeidet med å gjøre utviklingsland bedre i stand til å levere relevant og oppdatert kunnskap til Naturpanelet.

The Global Biodiversity Information Facility (GBIF) er en global infrastruktur for åpen deling av verdinøytrale data om naturmangfold og er offentlig finansiert. I Norge koordineres GBIF av Naturhistorisk museum i Oslo, i nært samarbeid med Artsdatabanken. Funn fra mer enn 80 ulike norske databaser med artsfunn deles i systemet. [Artsobservasjoner](#), som i dag har nærmere 22 millioner artsfunn, er en av de norske databasene som deler artsfunn med GBIF. GBIF hjelper institusjoner med å publisere data om naturmangfold med en felles standard. I dag er det registrert nesten 1,35 milliarder artsfunn, og omlag 1,8 millioner forskjellige arter i GBIF sin database.

I Energi- og miljøkomiteens innstilling til naturmangfoldmeldingen ([Innst. 294 S \(2015-2016\)](#)) påpekte en samlet komité at dersom FNs bærekraftsmål og Aichimålene skal nås trengs det et internasjonalt kunnskapsløft for natur. Komiteen trekker fram IPBES som det globale kunnskapsorganet, og GBIF som den sentrale leverandør av verdinøytral kunnskap om naturmangfold. For å få til et slikt internasjonalt kunnskapsløft må både IPBES og GBIF styrkes.

WWF Verdens naturfond foreslår at regjeringen øker bevilgningene til kap. 1400, post 71 med 15 mill. kroner, der 10 mill. kroner øremerkes naturpanelet (IPBES) og 5 mill. kroner øremerkes GBIF, for å sikre et internasjonalt kunnskapsgrunnlag om naturmangfold.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Kyst-MAREANO: Kartlegging av kyst og fjord for en kunnskapsbasert kystsoneforvaltning, +20 mill. kroner

(Kap. 1410, post 23)

Kartlegging av naturtyper, økosystemer og arter i norske kyst- og fjordområder er en forutsetning for en kunnskapsbasert kystsone- og helhetlig økosystembasert forvaltning.

Kartleggingsprogrammet [MAREANO](#) har resultert i en betydelig kunnskapsbank og en omfattende [karttieneste](#) for norske havområder, noe som gir grunnlag for beskyttelse av

naturverdier så vel som verdiskaping. WWF ser med glede på at det i statsbudsjettet for 2020 ble kommentert rundt at en kartlegging inn mot kysten blir vurdert for 2021. WWF mener en bevilgning på 20 mill. kroner må på plass for å etablere et kyst- og fjord-MAREANO, noe som vil være et avgjørende bidrag til en mer kunnskapsbasert kystsoneforvaltning.

På [innspillskonferansen for Kyst-MAREANO i 2013 og i 2019](#) ble behovet for en kystkartlegging tydelig påpekt. Det ble slått fast at uten denne satsingen vil Norge sakke akterut med tanke på kunnskapsinnhenting og verdiskaping i kystsonen. Kyst-MAREANO kan også benyttes til å kartlegge [økosystemtjenester](#) som er avgjørende for vårt livsgrunnlag. Data fra MAREANO har for eksempel vært viktig for å kartlegge norske korallforekomster som skal [få spesiell beskyttelse](#), og er dermed et nyttig verktøy for å sikre nasjonale naturverdier og samtidig følge opp internasjonale forpliktelser. Naturverdiene er mangfoldige, og MAREANO brukes stadig til å [kartlegge nye naturverdier](#). Kyst-MAREANO vil bidra til å kartlegge og beskytte spesielle og representative naturverdier, noe Norge også er internasjonalt forpliktet til å gjøre, både gjennom OSPAR-konvensjonen og [Aichimålene](#).

Havforskningsinstituttet, Norges geologiske undersøkelse, Kartverket og Norsk institutt for vannforskning har gått sammen om en satsing på Kyst-MAREANO for 2015-2030, som de kaller [«Et kunnskapsløft for bærekraftig bruk av kystsonen»](#). I satsingsforslaget vektlegges det at Kyst-MAREANO er en samarbeidsmodell som bygger bro mellom sektorer og forvaltningsnivåer og derfor kan gi samfunnet viktig kunnskap til forvaltning og utvikling av kystsonen. I forslaget understrekes også den økonomiske gevinsten en slik kunnskapsplattform vil ha: «En nyere studie i USA [estimerte en nytte på inntil 35 dollar](#) for hver dollar som ble investert i USAs kystnære kartlegging».

WWF Verdens naturfond foreslår at regjeringen bevilger 20 mill. kroner til kartlegging av kystsonen gjennom etableringen av Kyst-MAREANO.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet):

Styrk arbeidet med det økologisk grunnkartet, +40 mill. kroner

(Kap. 1410, post 22)

Miljøpolitikken i Norge må være kunnskapsbasert og bygge på forvalteransvaret. Et godt kunnskapsgrunnlag muliggjør effektiv saksbehandling og en presis naturforvaltning der utvikling kan skje uten at det går på bekostning av naturverdier. Dette er avgjørende for å stoppe tapet av naturmangfold, i samsvar med de [internasjonale målene under konvensjonen om biologisk mangfold \(CBD\)](#). [Meld. St. 14 \(2015-2016\)](#) beskriver nytten av å utvikle et godt økologisk grunnkart for Norge.

I dag er bare 25 % av naturen i Norge kartlagt, og vi trenger derfor et nasjonalt kunnskapsløft.

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (Sabima) viste i rapporten «[Økologisk grunnkart 2020 – opptrappingsplan](#)» til et behov for til sammen 700 mill. kroner fram til 2020 for å utarbeide et økologisk grunnkart for Norge. I budsjettforliket for 2018 ble det bevilget 20 mill. kr. til dette arbeidet. I statsbudsjettet for 2020 er det bevilget 122,2 mill. kr. til kartlegging, hvorav arbeid med naturkartlegging og etablering av det økologiske grunnkartet utgjør en stor del av midlene på posten. Til tross for en økning i budsjettet for 2020 er dette langt fra nok dersom ønsket er å få på plass et grunnkart innen utgangen av året.

En enstemmig energi- og miljøkomite har vært tydelig på at de forventer at regjeringen følger opp med økt innsats for å få på plass et økologisk grunnkart. I innstillingen fra Stortinget til naturmangfoldmeldinga ([Innst. 294 S \(2015-2016\)](#)), står det følgende: «*Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet med et økologisk grunnkart med naturtyper, arter og landskapstyper.*»

WWF Verdens naturfond forventer at regjeringen følger opp merknadene fra en samlet energi- og miljøkomité, og foreslår en opptrapping av budsjettet for 2021 som gjør det mulig å få på plass et økologisk grunnkart.

WWF Verdens naturfond foreslår at regjeringen øker bevilgningen til arbeidet med det økologiske grunnkartet med ytterligere 40 mill. kroner i 2021, for å sikre en god, men realistisk framdrift i arbeidet.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Internasjonalt initiativ for skogvern i nord, +2 mill. kroner

(Kap. 1420, post 23)

Flere store, sammenhengende urskogsområder i Russland, Canada og Alaska står i akutt fare for ødeleggelse da hogsten øker i disse landene. Skogene er svært viktige for både naturmangfold og for klimaet. Skogvernssamarbeid på tvers av grensene er avgjørende for at ikke disse unike skogene ender opp som papir og andre treprodukter.

Til tross for at [Regjeringen understreker hvor viktig denne typen arbeid er](#), har skogvernarbeidet på tvers av landegrensene i nord blitt [nedprioritert og overført fra Miljødirektoratet til Fylkesmannen i Finnmark](#). Det gjelder både [Green Belt Fennoscandia](#)-arbeidet og skogvernarbeidet under Barents-samarbeidet, mens Green Belt Europe arbeidet er lagt helt på is. Det gir et dårlig signal til våre venner på andre siden av grensen, når man legger samarbeidet ned på et lavere forvaltningsmessig nivå.

WWF Verdens naturfond foreslår at regjeringen i statsbudsjettet for 2020 gjenopptar og utvider skogvernssamarbeidet i nord. Arbeidet med Green Belt Europe og Green Belt Fennoscandia

gjenopptas og skogvernsamarbeid i Barentsregionen tilbakeføres fra Fylkesmannen i Finnmark til Miljødirektoratet.

Å gjeninnføre dette arbeidet koster lite for Norge, men vil gi en tydelig signaleffekt til våre samarbeidsland om at Norge prioriterer skogvern også i nord. Det kan sikre økt skogvern i det viktige nordlige skogbeltet og de siste Europeiske urskogene i Nord-Vest Russland. Videre kan Norges tilstedeværelse i Green Belt Europe-arbeidet også bidra til å hindre uheldige avgjørelser andre steder i Europa, da Norge som spydspiss i miljøarbeidet internasjonalt gjerne blir lyttet til på internasjonale møter.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen øremerke 2 mill. kroner til arbeidet med et internasjonalt initiativ for skogvern i nord.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Tiltak og skjøtsel i verneområder, +10 mill. kroner

(Kap. 1420, post 31)

Nesten en tredjedel av norske verneområder er truet på grunn av mangel på skjøtselstiltak. Slike tiltak er nødvendige for å hindre gjengroing, og for å fjerne fremmede organismer og forsøpling.

Mange verneområder har behov for skjøtsel. I tilfeller der endret arealbruk har ført til gjengroing, vil det være behov for rydding og tynning av skog og kratt. Flere verneområder har fått inn fremmede arter, som eksempelvis mink, sitkagran, norsk gran og edelgran, som utgjør en [trussel mot naturmangfoldet](#) og er i strid med vernevedtaket. For å sikre verneverdiene vil det kunne være behov for å fjerne innslag av slike fremmede, skadelige arter. Kystnære verneområder [får stadig inn forsøpling fra havet](#) som hoper seg opp på land. Sjøpplutt utgjør en risiko for de organismene som lever der, samtidig som det reduserer naturopplevelsen.

Skjøtselstiltak som Statens naturoppsyn utfører i verneområdene skjer vanligvis på bestilling fra forvaltningsmyndighetene og tar utgangspunkt i gjeldende skjøtelsesplan der en skjøtelsesplan er utarbeidet. Hvert år arrangeres [ryddeaksjoner](#) som utføres av frivillige. Som regel foregår disse i folks nærområder, mens verneområdene blir overlatt til forvaltningsmyndighetene. Etterslepet på skjøtsel i verneområder er betydelig, og skjøtsel må derfor prioriteres i mye større grad fremover.

I sin innstilling fra desember 2015 var Energi- og miljøkomiteen opptatt av behovet for skjøtselstiltak i verneområdene er stort når de skriver: «Komiteen har merket seg at en gjennomgang utført av Miljødirektoratet i 2014 viser at 30 pst. av verneområdene i Norge er truet av gjengroing og fremmede arter. Komiteen vil understreke det ansvaret som påligger miljømyndighetene for å ivareta vernede områder. Behovet for skjøtselstiltak i verneområdene er

stort, og komiteen legger til grunn at midlene prioriteres der behovet er størst på et faglig grunnlag.»

I innstillingen fra desember 2017 vektla Energi- og miljøkomiteen på ny at «miljømyndighetene har ansvar for å ivareta vernede områder, og at behovet for skjøtselstiltak i verneområdene er stort».

Det er avgjørende å sikre at vernede og truede naturtyper følges opp med målrettede tiltak, slik som skjøtsel i verneområder, slik at våre etterkommere kan oppleve det samme naturmangfoldet som vi kan. En utilstrekkelig oppfølging av vernevedtak og skjøtelsesplaner er ikke sammenfallende med en ansvarsfull og kunnskapsbasert forvaltning. Det påligger derfor miljømyndighetene et særlig ansvar å ivareta områder som er vernet.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen øke kap. 1420, post 31 med 10 mill. kroner for å sikre en god oppfølging av behovet for skjøtselstiltak i norske verneområder.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Sikre et representativt vern av norsk natur gjennom nye nasjonalparker og ny nasjonalparkplan, +7 mill. kroner

(Kap. 1420, post 34)

Nasjonalparker utgjør i dag omlag 10 prosent av Norges landareal. Mens hele 33 prosent av norsk fjellnatur er vernet, er andre natur- og landskapstyper dårlig representert. Skal norske nasjonalparker omfatte [et representativt utvalg av norsk natur, slik vi er forpliktet til gjennom Konvensjonen om biologisk mangfold \(CBD\)](#), må det opprettes flere nasjonalparker, og det må settes av tilstrekkelig finansiering for å drive disse verneprosessene.

Det er viktig å sikre et representativt vern av de ulike natursystemene i Norge. Kystnaturen har tradisjonelt vært dårlig representert, selv om [vernet av Raet og Jomfruland nasjonalparker i 2016, og av Lofotodden i 2018](#), har bedret situasjonen. Igangsetting av verneprosess for området rundt Prekestolen vil bidra ytterligere til å sikre variasjonsbredden i norsk kystnatur. Den spektakulære kystnaturen gir grunnlag for betydelige deler av norsk turistnæring, og å sikre disse naturverdiene vil også være viktig for lokal og regional bærekraftig, naturbasert næringsutvikling.

I tillegg til kystnatur er store, sammenhengende områder med produktiv skog i lavlandet også dårlig representert. Derfor er det positivt at [Miljødirektoratet har vurdert deler av Østmarka til å ha tilstrekkelige kvaliteter for å bli nasjonalpark](#). Østmarka inneholder også et inngrepsfritt område (INON), som ligger mer enn én kilometer fra tyngre tekniske inngrep. Dette er en landskapskvalitet som blir stadig mer uvanlig i denne delen av landet.

Selv om de planlagte nasjonalparkene og de resterende områdene fra den gamle nasjonalparkplanen blir gjennomført, har vi ikke sikret et representativt utvalg av norsk natur i form av nasjonalparker. Derfor må regjeringen sette i gang et arbeid og komme tilbake til Stortinget med en supplerende nasjonalparkplan, og dette kan kombineres med den igangsatte prosessen med supplerende vern. I sistnevnte prosess er det positivt at det vurderes hvorvidt enkelte eksisterende landskapsvernområder, eksempelvis Trollheimen landskapsvernområde, bør få nasjonalparkstatus. I tillegg kan det være aktuelt å inkludere aktuelle utvidelser av eksisterende nasjonalparker, eksempelvis av Øvre Pasvik nasjonalpark, for å inkludere store verneverdier på utsiden av dagens grenser.

Det bør også utredes i hvilken grad eksisterende nasjonalparker kan knyttes sammen med andre verneområder, eksempelvis gjennom å omfatte geografiske gradienter og vegetasjonsgradienter, for på denne måten å sikre spredningskorridorer for arter, både på generell basis og i lys av klimaendringer. Eksempler på relevante områder er Tysfjord/Hellemobotn, der en kan beskytte et område fra fjord til fjell, og sammenhengende verneområder på tvers av landegrensene, som ved Treriksrøysa på grensa mot Sverige og Finland.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen øke kap. 1420, post 34 med 7 mill. kroner, for å igangsette prosessen med å gjøre Østmarka til nasjonalpark, for å igangsette utredningsprosessen av Prekestolen nasjonalpark, og for å igangsette arbeidet med en supplerende nasjonalparkplan.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Årlig norsk skogvernmilliard, +300 mill. kroner

(Kap. 1420, post 35 +295 mill. kroner; Kap. 1420, post 01 +5 mill. kroner)

Verden skal begrense den globale oppvarmingen til mindre enn 1,5 grader og må derfor trappe opp de mest effektive klimatiltakene, ikke minst gjennom bedre forvaltning av landarelane og mer bevaring av natur. Skogvern er et av verdens mest kostnadseffektive klimatiltak og må prioriteres opp både i nord og i sør. Samtidig er skogene verdens mest artsrike økosystem. Robust og mangfoldig natur er Jordas immunsystem og livsforsikring mot store miljøendringer, som nettopp klimaendringer.

Verdens største karbonlager i skog finner vi i det nordlige skogbeltet, som norsk skog er en del av. Samtidig lever det mange utrydningstruede arter i denne skogen. Skal vi redde klimaet og bevare naturmangfoldet her i nord, er skogvern jobb nummer én. FNs Naturpanel (IPBES) er tydelig på at naturens situasjon er mer prekær enn noensinne.

Norge har i dag kun vernet i overkant av 3,7 % av egen skog, som er [mindre enn våre naboland og mange av verdens fattigste land](#) har bevart av sine skoger. Når regnskogsland underskriver avtale på å motta støtte fra Norge, må de samtidig forplikte seg til å verne [opp til 30 % av sin skog](#). Dersom de visste hvor lite skog Norge selv har vernet ville nok disse avtalene bydd på problemer.

På samme måte som at Norge bruker 3 milliarder på skogvern i sør, trengs derfor en årlig norsk skogvernmilliard her hjemme. Gjennom FNs konvensjon om biologisk mangfold (CBD) har Norge politisk forpliktet seg til å [bevare 17 %](#) av arealet på land, og sikre at dette vernet er representativt. Vernet i Norge blir ikke representativt uten at en betydelig større andel av den produktive skogen vernes.

Stortinget har gjennom behandlingen av Naturmangfoldmeldingen ([Meld. St. 14 \(2015-2016\)](#)) vedtatt å øke skogvernet fra dagens 3,7 % vern av produktiv skog til 10 %. Dette krever en økt satsing på skogvern i Norge. Fordi skogvernet skjer frivillig og uten konflikt er det kun det lave skogvernbudsjettet som hindrer rask måloppnåelse. Med dagens nivå på skogvernbudsjett vil ikke Norge nå 10% skogvern før i 2050, noe som er alt for sent både for klima og natur, da hogstmaskinene jobber raskere enn myndighetene rekker å verne.

Det er ikke mangel på skogområder som tilbys for frivillig vern. Regjeringen er derfor i en unik posisjon til å øke skogvernet uten konflikt. Miljødirektoratet opplyser at betydelig flere områder kunne vært vernet frivillig om skogvernbudsjettet hadde vært større. Samtidig er det viktig både for skogeiere som vil verne og de som jobber med frivillig vern i skogeierorganisasjonene, fylkesmennene og Miljødirektoratet at det er [forutsigbarhet i budsjettbevilgningene](#), da verneprosessen tar flere år.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen øke bevilgningene til skogvern med 300 millioner i 2021 og til en årlig norsk skogvernmilliard fra 2022. I tillegg bør kapasiteten i Miljødirektoratet styrkes med en stilling, + 5 millioner.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Øk støtten til restaurering av myr og annen våtmark, +5 mill. kroner

(Kap. 1420, post 38)

Drenering av myr for å etablere jordbruks- og skogbruksarealer har vært praksis i lang tid, og [Norsk naturindeks](#) viser at våtmarkene våre fremdeles opplever en negativ utvikling over hele landet. Norge har en stor variasjon i myrtyper, blant annet fra ekstremt næringsrike til ekstremt

næringsfattige, og fra atlantiske myrer til palsmyrer. Forekomsten av mange av myrtypene har blitt sterkt redusert og flere er oppført som truet i [Norsk rødliste for naturtyper 2018](#).

Den negative utviklingen skyldes for det meste menneskelige inngrep, blant annet som følge av grøfting, uttak av torv til strø, oppdyrking, anlegg av skogsbilveier, omlegging til golfbaner, boligbygging, bruk til infrastruktur, forurensning og spredning av fremmede organismer. Regjeringen har foreslått et forbud mot nydyrking av myr som er under behandling. Dette vil være et viktig tiltak for å redusere ytterligere tap av myr, men det er fremdeles svært viktig å restaurere områder som allerede har blitt ødelagt.

Myrer har et særegent arts mangfold og er eneste leveområde for flere truede arter. [Mange av disse er moser, karplanter og insekter som kun finnes på rikmyr](#), en myrtype som er sterkt truet (EN). Områdene er også viktige hekkeområder, spillplasser og rasteplasser for trekkfugler. Restaurering av myr vil forbedre tilstanden til myrøkosystemer og artene som lever i, eller på annen måte er avhengig av, disse økosystemene.

Myrer har store karbonlagre, og kan lagre betydelig mer karbon enn skog. Ved drenering og senket grunnvannstand vil det tidligere oksygenfattige miljøet i myra brytes raskere ned og frigi klimagasser. Motsatt vil heving av grunnvannsnivået ved restaurering av myr redusere nedbrytingen og utslippene av klimagasser, og [øke karbonlagringen](#).

Torvmyrer kan holde på større vannmasser og har evnen til å regulere avrenning av vann. Restaurering av myr er et viktig klimatilpasningstiltak og vil bidra til [flomregulering](#).

Restaurering av forringet natur er omfattet av Aichimålene i FNs biomangfoldkonvensjon. Aichimål 15 sier at økosystemers robusthet og karbonlager skal styrkes, inkludert restaurering av minimum 15 % av forringede økosystemer. Restaurering av våtmark som myr vil bidra til å oppfylle dette målet. Restaurering av myr er også nødvendig for å innfri målsettingene om god økologisk tilstand, jf. den planlagte miljøkvalitetsnormen for myr, for å bidra til reduserte klimagassutslipp, og som tilpasning til klimaendringene. Myrrestaurering er derfor et viktig tiltak som må prioriteres høyere.

WWF Verdens naturfond foreslår derfor at regjeringen øker støtten til restaurering av myr og våtmark med 5 mill. kroner.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Styrk satsingen på konfliktdempende og forebyggende tiltak mellom beitedyr, rovvilt og samfunn, + 50 mill. kroner

(Kap. 1420, post 73)

Tap av beitedyr til rovdyr har vist en positiv og nedadgående trend, og var rekordlavt i 2018 da om lag 17.000 sau ble erstattet som tapt til rovdyr. Den årvisse nedgangen i beitedyr tatt av rovdyr viser at de tapsreduserende tiltakene fungerer der de iverksettes. Selv om dette er en positiv utvikling er det mulig å redusere tapene ytterligere.

WWF Verdens naturfond ber derfor regjeringen om å ytterligere styrke satsingen på forebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) som rovviltavvisende gjerder, tidlig nedsanking og omstilling i jordbruket i statsbudsjettet for 2021. Rovviltavvisende gjerder er det mest effektive forebyggende tiltaket for å hindre tap av sau til bjørn og ulv. I prioriterte områder for bjørn og innenfor ulvesona bør rovviltavvisende gjerder være et hovedtiltak. Slike forebyggende tiltak bør også prøves ut i andre områder med regelmessige tap til rovvilt, slik som deler av randsonene til ulvesona.

Jerven sto i 2017 for nær en tredjedel av tapene av sau til rovdyr. Statistikken viser at i perioden fra [1. september](#) og ut resten av beitesesongen skjer noe under halvparten av tapene av sau til jerv. Videre viser det seg at 80 % av tapene til jerv skjer etter 1. august. Vanligvis avsluttes beitesesongen i midten av september. Å sanke inn sauene tidligere i prioriterte forvaltningsområder for jerven er derfor et tiltak som vil kunne redusere tapene betydelig. Det er derfor positivt at myndighetene nå tilbyr ekstra støtte for de brukerne som sanker inn sauene tidlig i prioriterte jerveområder.

Omstilling til annen matproduksjon er et alternativ for næringsutøvere som har hatt store tap av sau til rovdyr. Overgang til storfe kan være et aktuelt alternativ, eventuelt til svin og fjærfe, der produksjonen gir lavere klimagassutslipp. Støtteordningene for frivillig omstilling i områder som er prioritert for rovdyr har vært og er svært små. En økning av støtten til omstilling vil kunne redusere tap og dempe konflikt.

WWF ønsker å understreke at midlene ikke bør brukes til tiltak som bidrar til å øke antall beitedyr i ulvesonen, via nyetableringer eller økning av besetningsstørrelser. Disse midlene bør istedenfor øremerkes omstilling og tapsreduserende tiltak.

For å styrke ytterligere konfliktdempende tiltak i rovviltpolitikken foreslår WWF at kap. 1420, post 73 økes med 50 mill. kroner. Videre foreslår WWF at 40 mill. kroner av FKT-midlene øremerkes til omstilling, samt at 15 mill. kroner øremerkes til oppsetting og vedlikehold av rovviltavvisende gjerder.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Øk bevilgningen til truede arter og naturtyper, + 45 mill. kroner

(Kap. 1420, post 21 og 82)

Ifølge [norsk rødliste for arter 2015](#) er så mange som [2355 arter truet av utryddelse](#). Uten aktive tiltak risikerer mange av disse artene å forsvinne fra norsk natur. Blant disse artene er snøugle, hubro, elvemusling, europeisk ål, namsblank, myrflangre og huldrestry.

Norge har forpliktet seg til å stanse tapet av naturmangfold gjennom FNs 20 Aichimål. I tillegg har Norge sluttet seg til FNs bærekraftsmål, der [bærekraftsmål 15](#) sier at vi skal stanse tapet av plante- og dyrearter. Men Aichimålene, samt mange av delmålene i bærekraftsmål 15, går ut på dato i 2020, og vi er langt unna å nå dem. Derfor må det iverksettes redningsaksjoner for langt flere av artene som lever i norsk natur. Det kan skje ved å gjøre flere av våre mest truede arter til prioriterte arter etter naturmangfoldloven.

I Norge er [74 naturtyper](#) klassifisert som truede, og i 2015 ble vårt eldste kulturlandskap, [kystlynghei](#), utvalgt naturtype. Ålegraseng, som er et viktig oppvekstområde for kysttorsken, og Norges unike [fosseberg](#), er gode kandidater til å bli nye utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Den siste utgaven av norsk rødliste for naturtyper gir et enda bedre grunnlag for å velge ut naturtyper som skal få ekstra beskyttelse.

For at arter skal prioriteres og naturtyper velges ut, trengs det et omfattende faggrunnlag og i mange tilfeller en konkret handlingsplan. Men de siste årene har arbeidet med nye handlingsplaner eller faggrunnlag ikke vært prioritert, og det var derfor positivt at regjeringen i [tildelingsbrevet for Miljødirektoratet for 2017](#) inkluderte følgende oppgave; «*Utarbeide faggrunnlag og gjennomføre prosess for prioritering eller fredning av arter eller utvelgning av naturtyper, i henhold til framdriftsplan mot 2020 som avklares med departementet*».

Miljødirektoratet har ikke klart å bruke opp midlene som skulle gå til utarbeidelse av nye handlingsplaner for prioriterte arter og utvalgte naturtyper, som følge av begrenset kapasitet og en stor mengde oppgaver. Stortingets klare ønske om at dette arbeidet skal prioriteres og oppskaleres, gjennom innstillingen til naturmangfoldmeldingen, gjør derimot at potten må styrkes betraktelig og direktoratets kapasitet økes for å sikre gjennomføring.

Et eksempel på behov for styrket oppfølging er situasjonen for sjøfuglene. [På Røst hadde lundefuglen en dårlig sesong for tolvte år på rad](#). Sjøfuglene er den mest truede gruppen av fugler i Norge, og for mange arter har opplevd en voldsom nedgang i bestandene de siste tiårene. Det er derfor bekymringsverdig at den påbegynte handlingsplanen for sjøfugler har blitt forsinket. For å bedre den prekære situasjonen er det avgjørende at handlingsplanen ferdigstilles så raskt som mulig slik at tiltakene den peker ut kan igangsettes umiddelbart.

Miljødirektoratet [presenterte i desember 2018](#) forslag til nye prioriterte arter og utvalgte naturtyper. Dessverre var dette [skuffende lesning der direktoratene](#), på tross av Stortingets bestilling i innstillingen til stortingsmeldingen om naturmangfold (2015-2016), foreslår å kun prioritere to nye prioriterte arter, samt at tretten naturtyper skal bli utvalgte. Dette er veldig langt fra tilstrekkelig om en skal stoppe tapet av norsk natur.

For å iverksette konkrete redningsaksjoner for truede arter og naturtyper i Norge foreslår WWF Verdens naturfond at regjeringen styrker dette arbeidet med 45 mill. kroner, fordelt på 25 mill. kroner som øremerkes konkret oppfølging av eksisterende handlingsplaner og tilhørende bevaringstiltak, 10 mill. kroner som øremerkes utvikling av nye faggrunnlag og handlingsplaner, samt 10 mill. kroner som øremerkes oppfølging av tiltak for sjøfugler.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Øk tilskuddene til Enova for en rask omstilling av Norge til et nullutslippssamfunn, + 500 mill. kroner

(Kap 1428, post 50)

FNs klimapanelers spesialrapport om 1,5 graders global oppvarming viser at vi trenger en rask utfasing av fossil energibruk og at investeringer i fornybar energi og energieffektivisering må økes betraktelig de neste tiårene. Samtidig viser statsbudsjettet for 2020 at Norge bommer på egne klimamål. Budsjettet legger kun opp til snaut 15 prosent kutt i norske utslipp innen 2030, viser en utregning WWF Verdens naturfond har gjort. Dette er ikke godt nok, vi trenger en mye mer ambisiøs klimapolitikk som sørger for at vi halverer de nasjonale utslippene innen 2030.

Enova har en nøkkelrolle i å få opp og fram nye teknologiske løsninger i ulike sektorer og å sørge for energieffektiviseringstiltak som reduserer utslippene og sparer energi. Målet med teknologiprojektene til Enova er å høste erfaringer som bidrar til kompetanseutvikling, innovasjon og spredning av teknologi både nasjonalt og internasjonalt. Støtten fra Enova er også viktig for å fange de lavhengende fruktene som kutter utslipp, som for eksempel energieffektivisering, støtte til varmepumpe og solceller. Derfor er det syndmerkelig at Enova denne høsten varslet at de ville kutte i støtten til disse virkemidlene. I statsbudsjettet for 2020 blir støtten til Enova i realiteten kuttet ettersom den får en prisjustering på bare 0,6 prosentpoeng, mens den øvrige konsumprisveksten er estimert til 1,9 prosentpoeng.

Enovas rolle bør ivaretas og styrkes i årene som kommer. I enda større grad enn i dag bør virkemiddelapparatet på klimaområdet koordineres slik at for eksempel Innovasjon Norges miljøteknologiordning, Forskningsrådets klimateknologiprogrammer og Enova samkjøres for å løfte nye teknologier raskt fra idestadiet til utstilling i markedet.

WWF foreslår en ytterligere økning i overføringene til Enova på 500 mill. kroner i budsjettet for 2021, for å stimulere til en rask omstilling av Norge til et nullutslippssamfunn.

Satsingsforslag (Klima- og miljødepartementet)

Inflasjonsjustere opptrapping av klima- og skogsatsingen; ikke ta den lovede økningene til Det Grønne klimafondet fra Klima og skogsatsingen.

(Kap. 1482, post 73)

Etter at Parisavtalen kom på plass ligger alt til rette for økt global innsats for klimaet, men det krever langt sterkere forpliktelser enn hva tilfellet er i dag. Dersom verden skal klare å begrense den globale oppvarmingen til 1,5-2°C må de mest effektive klimatiltakene trappes opp. IPCC understreket i 2018, [i den første av sine tre spesialrapporter](#), at konsekvensene av en global temperaturøkning på [over 1,5°C kan bli svært alvorlige for planeten vår](#). Det trengs store og omfattende utslippskutt for å klare dette. Videre understreker en annen av IPCCs spesialrapporter, [om klima og landarealer](#), behovet for bedre forvaltning av landarealene på jorda. Utslipp fra jordbruk, skogbruk, og annen bruk av landarealer står for nesten en fjerdedel av de globale klimagassutslippene. Vi må se klimakrisen og naturmangfoldkrisen i sammenhengen for å finne de beste løsningene, og i langt større grad enn før må naturbaserte løsninger, slik som bevaring av skog og annen natur, få større oppmerksomhet.

Norges klima- og skogsatsing er et av verdens mest kostnadseffektive klimatiltak og bør trappes opp slik at nye avtaler kan inngås. Til tross for en bedring de siste årene fortsetter avskogingen og degraderingen av tropisk regnskog å være på et svært høyt nivå. 11 % av verdens netto klimagassutslipp kommer nå fra avskoging, ifølge [FNs klimapanel \(IPCC\)](#). I tillegg blir skogdegradering sett på som en stadig sterkere faktor til klimagassutslipp fra skog, og i enkelte land er [utslippene fra degradering høyere enn fra selve avskogingen](#).

Samtidig som det er knyttet stor usikkerhet til ulike lands bidrag, er det viktigere enn noen gang å vise lederskap gjennom gode tiltak. 25 % av verdens fattige er avhengige av skogen for å overleve, ifølge [Verdensbanken](#). Bevaring av skogen er derfor viktig i kampen for utryddelse av ekstrem fattigdom. På klimatoppmøtet i Paris i 2015 forlenget regjeringen klima- og skogsatsingen frem til 2030. Nå bør ordningen utvides slik at det blir rom for avtaler for flere nye land.

Klima- og skoginitiativet skal i tillegg til å redusere avskoging også bidra til en bærekraftig utvikling, til å styrke urfolks rettigheter og til å bevare livsgrunnlaget for lokalsamfunn. Initiativet har bygget opp viktig erfaring innen innovative finansieringsordninger og er godt rustet til å utvides til flere regnskogland. Flere land med mye verdifull regnskog er ikke omfattet av satsingen, og for å inngå avtaler med flere land må bevilgningene økes. Dette gjelder for eksempel land hvor økt økonomisk utvikling kan føre til økt avskoging. Samtidig er det potensiale for å trappe opp satsingen i land hvor man har inngått avtaler, ikke minst for å sikre økt eierskap til de nasjonale REDD+-prosessene og sterkere implementering av arbeidet med REDD+ på ulike forvaltningsnivåer, i tråd med [evalueringen av klima- og skoginitiativet fra 2017](#).

Regjeringen har siden klimatoppmøtet i Paris i 2015 lovet at Norge ville doble støtten til Det grønne klimafondet, forutsatt at de etablerer et system for å betale for verifiserte utslippsreduksjoner fra redusert avskoging i utviklingsland. Dette system kom på plass i 2018, og regjeringen har da gjentatt dette løftet i FN ved flere anledninger. Den etablerte støtten til Det grønne klimafondet på 400 millioner har i tidligere budsjett i sin helhet blitt bevilget over Kap 163. Post 70 Klima og Miljø. I årets budsjett fremkommer det at 100 millioner av økningen på 400 millioner tas fra Klima- og skogsatsingen, som foreslås en lik ramme som i fjor, og således ikke utgjør en økning av Norges klimafinansiering. Det er positivt at disse pengene nå bevilges over statsbudsjettet, men mener at hele økningen til Det grønne klimafondet burde gis med nye, friske midler fremfor å ta fra en etablert satsing som Klima- og skoginitiativet.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen inflasjonsjustere kap. 1482, post 73, for å løfte nivået på klima- og skogsatsingen i tråd med den opprinnelige intensjonen samt anbefaler at hele den lovede økningen til Det grønne klimafondet ikke dekkes over Klima og skogsatsingen.

Satsingsforslag (Nærings- og fiskeridepartementet)

Kunnskapsløft for havet, + 30 mill. kroner

(Kap. 923, post 22)

Stadig flere næringsinteresser ønsker å benytte mer havareal og utnytte flere arter kommersielt i Norge. Summen av dette vil kunne føre til økt påvirkning på de marine artene og deres leveområder og livsgrunnlag. Havforskningsinstituttet (HI) får stadig nye arbeidsoppgaver, det være seg kunnskapsinnhenting og rådgiving for nye kommersielle arter, utvikling av flerbestandsmodeller, eller rådgiving i forbindelse med økt næringslivsaktivitet langs kysten og i havet, samtidig som tidligere oppgaver og kunnskap skal opprettholdes. Det er derfor avgjørende i et økosystemperspektiv at HI får større kapasitet til å kartlegge og studere hvilke begrensninger og muligheter som ligger for ulike næringer i tråd med den stadig økningen i forskningsbehov.

[Innst. 8 S \(2014-2015\)](#) viser at en samlet næringskomité mener det er særdeles viktig med opptrapping av bestandsforskningen både ved Havforskningsinstituttet og andre forskningsmiljø som forsker på livet i havet.

I statsbudsjettet for 2020 ble det satt av 170 mill. kroner totalt til fiskeriforskning og overvåking. Norge har i de senere år begynt så vidt å se på kunnskap om hvordan arter i og ved havet påvirker hverandre, og påvirker og påvirkes av sine leveområder, men etterslepet for denne type kunnskap er stort. Derfor trengs det en satsing som samsvarer med de utfordringer og det etterslep som finnes på bestandsforskning, både for kommersielle og ikke-kommersielle arter i

norske farvann. Dette spesielt i en tid der næringsinteressen for nye arter på lavere nivå i næringskjedene, som for eksempel raudåte og mesopelagisk fisk, øker og kommersielt fiskeri etterspørres.

WWF mener innføringen av fiskeriforskningsavgiften i 2015 var et godt bidrag til å skaffe til veie kunnskap om de levende ressursene som finnes i havet. Vi mener imidlertid avgiften må sees på som et tillegg til andre sikre og betydelige midler som settes av til ressursforskning i statsbudsjettet. Fiskeriforskningsavgiften må derimot ikke være hovedkilde til kapital for forskning. Å basere større deler av ressursforskningen på en avgift som kan variere i størrelse fra år til år skaper usikkerhet og uforutsigbarhet for alle aktører. Dette er spesielt siden inntektene fra fiskeriforskningsavgiften varierer med verdien av førstehåndsomsetningen av fisk. Det vil også være uheldig å komme i en situasjon der avgiftsinntektene er lave på grunn av svekkede bestander og at forskningsmidler i større grad uteblir når de kanskje trengs som mest.

WWF foreslår at regjeringen øker bevilgningen til Havforskningsinstituttet med 30 mill. kroner til et kunnskapsløft for livet i havet.

Satsingsforslag (Landbruks- og matdepartementet)

Start jordkarbonmåling i Landskogstaksering, +15 mill. kroner

(Kap. 1136, post 50)

Det nordlige skogbeltet som norsk skog er en del av, er verdens største karbonlager i skog. I motsetning til tropisk skog, hvor mesteparten av karbonet er lagret i vegetasjonen, er mesteparten av karbonet her bundet i bakken. Dette skyldes blant annet at nedbrytningen av dødt organisk materiale i jordsmonnet går tregt i kaldt og fuktig klima, og at mye av det karbonet som trær tar opp blir lagret i bakken av jordlevende sopp.

For å få økt kunnskap om skogsjordas evne til karbonopptak og mer eksakte beregninger enn dagens modellering kan gi, kreves reelle målinger av jordkarbonet. En slik systematisk og gjentatt jordprøvetaking vil kunne gi verdifull informasjon nyttig også til andre formål enn klimagassregnskapet til FN, som klimasmart skogbruk.

I dag beregner NIBIO endringer i jordkarbon med modellen Yasso07, og den beregner dette for hver Landsskogflate basert på registreringer som gjøres i felt. NIBIO opplyser til WWF at de gjerne måler jordkarbon i tilknytning til Landsskogflatene, slik at vi får en landsdekkende overvåkning.

I Sverige gjøres dette allerede, se: "The Swedish National Forest Inventory (NFI242) and the Swedish Forest Soil Inventory (SFSI243)" (ref. svensk NIR2018, fra side 373). Med

utgangspunkt i et 10 årig omdrev som i Sverige, og 1/10 flater som jordprøvetakes hvert år (av 12 000 skogflater), så snakker vi om en økt utgift i størrelsesorden 15 millioner kr i året.

WWF Verdens naturfond foreslår derfor at regjeringen øker støtten til Landsskogstakseringen med 15 mill. kroner for å starte målinger av jordkarbon.

Satsingsforslag (Justis- og beredskapsdepartementet)

Styrk arbeidet mot naturkriminalitet, + 7 mill.

(Kap. 440, post 01)

I Norge og Skandinavia er miljøkriminalitet en trussel mot naturmangfoldet, ikke minst mot sjeldne arter som store rovdyr. Eksempelvis er ulovlig jakt den største trusselen mot ulv i Skandinavia, men også gaupe, jerv og brunbjørn er utsatt for ulovlig jakt. I tillegg til store rovdyr er også en rekke andre arter utsatt for slik kriminalitet, slik som [plyndring av reir av fjellevende fugler](#). Norsk Ornitologisk Forening [har beregnet at mellom 5000 og 35 000 fugler drepes ulovlig hvert år](#). Sjansen for å bli tatt for miljøkriminalitet er liten, sammenliknet med andre typer kriminalitet. Slik kriminalitet får mindre oppmerksomhet grunnet lav kapasitet eller at det nedprioriteres mot andre typer forbrytelser.

Regjeringen understreket i naturmangfoldmeldingen ([Meld. St. 14 \(2015-2016\)](#)) at miljøkriminalitet er en negativ påvirkningsfaktor for naturmangfoldet i Norge. I Energi- og miljøkomiteens behandling av naturmangfoldmeldingen ([Innst. 294 S \(2015-2016\)](#)), understreket komiteen «at det ikke er akseptabelt at miljøkriminalitet utgjør en trusselfaktor mot viktige naturverdier.» Videre uttalte komiteen at «Norge har et moderne og forholdsvis sterkt lovverk for å beskytte natur og miljø, og det er viktig at det er tilstrekkelig kapasitet hos politi og påtalemyndigheter til å følge opp disse lovverkene.» Dette har imidlertid ikke blitt fulgt opp i de påfølgende statsbudsjettene.

Miljøavdelingen i Økokrim har små ressurser og store oppgaver. De viktigste miljøreglene Økokrim har ansvar for er lover og forskrifter som beskytter naturmangfoldet ([viltloven](#), [naturmangfoldloven](#), [motorferdselloven](#), [lakse- og innlandsfiskeloven](#), [plan- og bygningsloven](#), [akvakulturloven](#) og [havressursloven](#)); lover og forskrifter som beskytter mot forurensning, avfall og helse- eller miljøfarlige produkter ([forurensingsloven](#), [produktkontrollloven](#), [skipssikkerhetsloven](#), [matloven](#)); lover og forskrifter som beskytter våre kulturminner og kulturmiljøer ([kulturminneloven](#) og [plan- og bygningsloven](#)); og lover og forskrifter som beskytter arbeidsmiljøet ([arbeidsmiljøloven](#) og [produktkontrollloven](#)). I tillegg vil kapasiteten til å følge opp arbeidet med naturkriminalitet variere rundt om i politidistriktene, og det er viktig at det sikres tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å kunne håndtere dette viktige arbeidet på regionalt nivå.

Hvis vi ikke har påtale- og etterforskningskapasitet til å følge opp saker etter disse lovene, mister vi effekten av lovene, og det vil svekke folks alminnelige rettsfølelse hvis lovbrudd kan begås uten stor fare for reaksjoner.

WWF Verdens naturfond ber derfor regjeringen sette av 7 mill. kroner som øremerkes arbeidet med naturkriminalitet.

Kuttforslag (Olje- og energidepartementet)

Avvikle bevilgningene til geologiske undersøkelser i regi av Oljedirektoratet, -69 mill. kroner

(Kap. 1810, post 21)

I statsbudsjettet for 2020 er det bevilget 69 mill. kroner til spesielle driftsutgifter, der mesteparten vil gå til geologisk kartlegging av kontinentalsokkelen.

[Oljedirektoratet anslår](#) at om lag to tredjedeler av de gjenværende, uoppdagede ressursene på norsk sokkel befinner seg i Barentshavet. Arktisk petroleumsutvinning, Barentshavet inkludert, er en meget usikker og risikabel investering både for norsk økonomi og for klodens klima. WWF Verdens naturfond mener at staten ikke bør ta denne risikoen på vegne av, og med, skattebetalernes penger.

Petroleums- og energipolitikken må legges opp innenfor miljømessig forsvarlige rammer. FNs klimapanel viser at dersom vi skal hindre mer enn 1,5 graders global oppvarming må forbruket av olje reduseres opp mot 40 prosent innen 2030, og opp mot 90 prosent innen 2050. Forbruket av gass må mer enn halveres innen 2050. Det internasjonale energibyrået, IEA, sier at de globale utslippene må toppe i 2020 og så kraftig reduseres frem mot 2040, dersom Parisavtalens mål skal nås. Scenariøene er usikre, men de peker samme retning: Forbruket av olje og gass må ned. Samtidig ser vi at de nasjonale planene som er innmeldt til Parisavtalen er ikke i tråd med dette.

Å fortsette å investere i kartlegging av nye petroleumsressurser er investeringer i kunnskap vi ikke kan benytte oss av innenfor miljømessig forsvarlige rammer. For en energinasjon som Norge vil det være naturlig i stedet å investere i videreutvikling av teknologi og kompetanse fra petroleumssektoren for å satse på fornybar energi og økt grønn konkurransekraft.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen avvikle de foreslåtte bevilgningene til geologiske undersøkelser i regi av Oljedirektoratet i forbindelse med statsbudsjettet for 2020, og redusere kapittel 1810, post 21 med 69 mill. kroner.

Kuttforslag (Olje- og energidepartementets budsjett)

Redusér bevilgningene til forskning i petroleumssektoren, -295 mill. kroner

(Kap. 1830, post 50)

Regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft konkluderte i sin [rapport fra 2016](#) med at «Kunnskapslandet Norge må bli bedre og grønnere». Deres anbefaling for forskningen var at «Forskning må i større grad fokusere på problemene som må løses, og vris fra det fossile til det grønne.»

Norge har gjennom Parisavtalen forpliktet seg til gjøre alt vi kan for at den globale oppvarmingen ikke skal stige mer enn 1,5 grader. FNs klimapanel viser i rapporten utgitt oktober 2018 at globale utslipp må halveres innen 2030 dersom vi skal hindre en gjennomsnittlig temperaturstigning på over 1,5 grader, blant annet ved at forbruket av olje reduseres opp mot 40 prosent innen 2030 og opp mot 90 prosent innen 2050. Forbruket av gass må mer enn halveres innen 2050 i de fleste scenarier. Forskning for å maksimere norsk petroleumsutvinning bidrar til at Norge binder verdifull kompetanse og kapital som kan brukes bedre ved å forske på omstilling til lavutslippssamfunnet.

To av målsetningene med forskningsprogrammet PETROMAKS 2 er «Økt utvinning fra eksisterende og nye felt» og «Flere funn av olje og gass». I lys av Norges internasjonale klimaforpliktelser og den økonomiske risikoen knyttet til ny olje- og gassutvinning bør forskningsmidlene knyttet til disse aktivitetene avvikles. I statsbudsjettet for 2020 bevilger regjeringen store midler til petroleumsprogrammet DEMO 2000 og PETROMAKS 2. Dette strider mot anbefalingene om hvordan Norge kan sikre sin konkurransekraft for fremtiden, og WWF Verdens naturfond mener disse bevilgningene derfor bør reduseres og reverseres.

I statsbudsjettet for 2020 videreføres bevilgningene til «PETROSENTER» med 30 mill. kroner. WWF Verdens naturfond mener dette er en bevilgning som i sin helhet bør avvikles i budsjettet for 2021.

WWF Verdens naturfond ber regjeringen om at bevilgningene til programmene DEMO 2000, PETROMAKS 2 og PETROSENTER i kap. 1830 post 50 reduseres til 0 med en reduksjon på til sammen 295 mill. kroner.

Kuttforslag (Olje- og energidepartementets budsjett)

Kutt bevilgningene til letevirksomhet gjennom statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), -2100 mill. kroner

(Kap.5440, post 24.3)

Verden har allerede funnet mer olje og gass enn vi kan bruke om vi skal nå klimamålene fra Paris. Hvis vi tømmer de olje- og gassfeltene som er i drift i verden i dag, vil utslippene være store nok til å gi mer enn 1,5 graders oppvarming - selv uten å regne med kull.

Likevel skriver regjeringen i statsbudsjettet for 2020: «Etortsatt høyt aktivitetsnivå og en effektiv utnyttelse av ressursene sikres gjennom tiltak for økt utvinning fra eksisterende felt, utbygging av drivverdige funn, tilgang på attraktivt leteareal samt gjennom kunnskapsinnhenting for videre kartlegging av petroleumsressursene.» .

Petroleums- og energipolitikken må legges opp innenfor miljømessig forsvarlige rammer. FNs klimapanel viser at dersom vi skal hindre mer enn [1,5 graders global oppvarming må forbruket av olje reduseres opp mot 40 prosent innen 2030, og opp mot 90 prosent innen 2050](#). Forbruket av gass må mer enn halveres innen 2050. Det internasjonale energibyrået, IEA, sier at [de globale utslippene må nå sitt høydepunkt i 2020](#) og så kraftig reduseres frem mot 2040, dersom Parisavtalens mål skal nås. Scenarier er usikre, men de peker samme retning: Forbruket av olje og gass må ned. Samtidig ser vi at de nasjonale planene som er innmeldt til Parisavtalen er ikke i tråd med dette.

Gjennom støtten til leting etter nye ressurser på norsk sokkel, blant annet gjennom porteføljen til SDØE, bruker den norske stat fellesskapets midler til å subsidiere aktivitet som ikke kommer til å gi avkastning hvis klodens gjenværende utslippsbudsjett skal overholdes. Ordningen bidrar også til å vri kapital og kompetanse bort fra andre sektorer i samfunnet som har tilsvarende høye utviklingskostnader og like stor risikoprofil, men som [ikke nyter godt av lignende støtte](#). Når vi vet at dagens reserver av fossil energi allerede inneholder mer CO₂ enn det som kan slippes ut hvis klimaendringene skal stabiliseres, så er det en svært dårlig investering for Norge å bruke fellesskapets midler til ytterligere letevirksomhet. Staten har allerede en stor [oljereelatert klimarisikoeksponering](#). Å fortsette å bevilge midler til letevirksomhet gjennom SDØE vil ikke bidra til å redusere statens klimarisiko.

WWF Verdens naturfond ber derfor regjeringen avslutte støtten til ny letevirksomhet på norsk sokkel gjennom SDØE. Besparelsen ved å kutte denne posten vil være 2 100 mill. kroner.